

“We zijn weer enthousiast over het ondernemen”

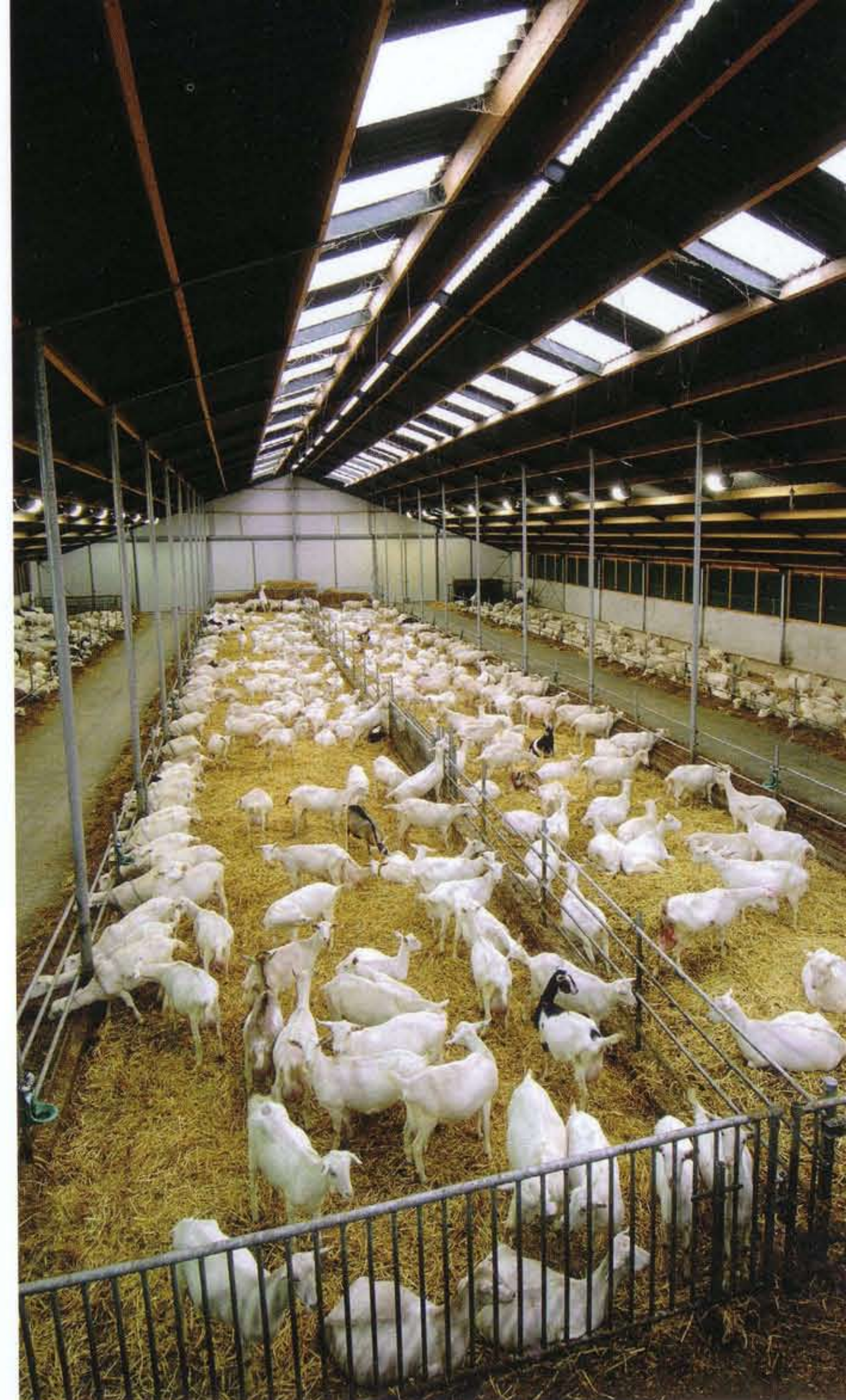
Soms zitten de omstandigheden tegen en moet een ondernemer zijn bedrijf een andere richting opsturen dan hij zou willen. Een dergelijke situatie is minder aantrekkelijk. Maar nieuwe kansen kunnen zich voordoen. Wout en Jacolien van den Berg uit Lunteren grepen zo'n kans en boeren nu op een gezond gefinancierd bedrijf met een goed perspectief.

In maatschap met zijn vader drevon Wout en Jacolien van den Berg (vier kinderen, waarvan de drie jongens hard meewerken in het bedrijf) een bedrijf met vleesvarkens en melkkoeien aan de Nieuwenhuizerweg in Lunteren. Met 1.050 vleesvarkens, 20 melkkoeien en een quotum van 100.000 kilogram was dat niet groot. Wout en zijn vader wilden te zijner tijd graag uitbreiden in het melkvee. Het plotselinge overlijden van zijn vader in 2002 gooide roet in het eten. De overname moest versneld plaatsvinden, terwijl de Rabobank weinig perspectief zag in uitbreiding in de melkveehouderij. “We zouden van 20 naar

70 melkkoeien moeten uitbreiden om tenminste aansluiting bij de markt te krijgen. Maar een omvang van 70 melkkoeien zou slechts tijdelijk voldoende zijn. We zouden het bedrijf later opnieuw moeten vergroten,” vertelt Wout. ‘Niet doen’, was het advies van accountmanager Machiel Kamerbeek. “Dat kwam aan,” zeggen Wout en Jacolien, “maar de analyse klopte en daardoor konden we het accepteren. Wel met enige moeite, want ons hart lag vooral bij het melkvee.” Wat meehielp bij het accepteren, was het feit dat de Rabobank een alternatief had ontwikkeld: beëindiging van de melkveehouderij en uitbreiding in de vleesvarkens. Die koers werd ingezet: de koeien gingen weg en er kwam een nieuwe, extra stal voor 700 vleesvarkens. Twee dagen per week werkte Wout buiten het bedrijf. De twee ondernemers: “Het liep goed, maar we misten de koeien en de afwisseling; op het erf was het altijd zo stil. Ook de jongens hadden er moeite mee.”

Een nieuwe tak erbij

In 2006 echter werd Wout benaderd door zijn voorlichter van voerleverancier Coöperatie De Valk-Wekerom: Is er soms belangstelling voor een tak melkgeiten erbij? Op hun bedrijf met vleesvarkens

Agrarisch Infomagazine - maart 2009 - 7

Wout van den Berg (links) met accountmanager Machiel Kamerbeek: “De veestapel heeft tijd nodig om op productie te komen. Daar moet je rekening mee houden.”

zouden de wat arbeidsintensievere melkgeiten goed passen. Wout van den Berg zou dan weer fulltime op het eigen bedrijf kunnen gaan werken.

Na de nodige afwegingen - de geitenhouderij vergt aanzienlijke investeringen - werd besloten om de uitdaging aan te gaan. In 2008 werd een stal gebouwd voor 700 melkgeiten, met daarin een 2 x 40-stands melkstal. In november begonnen Wout en Jacolien te melken. Om snel in productie te zijn, kochten zij 300 oudere geiten. “Dat is niet ideaal, maar als je de hele veestapel zelf wilt opfokken, duurt het te lang voordat het bedrijf volop in productie is. Afgezet tegen de forse investering was dat geen reële optie.”

Bovengemiddeld groot

Eind januari 2009 zijn er 450 geiten aan de melk. Na de volgende lammerperiode zullen dat er ruim 600 zijn. Daarin kan geselecteerd gaan worden en vervolgens kunnen de oudere, aangekochte geiten langzaam worden vervangen. Op deze wijze wordt toegewerkt naar een gemiddelde productie van tenminste 1.000 kilogram. Meer is mogelijk, maar op 700 melkgeiten zou 1.000 kilogram al een heel goed resultaat zijn, ook omdat de bedrijfseconomie uitgaat van 600 geiten per arbeidskracht.

Geiten vragen bovendien veel aandacht. “Ze kunnen niet veel hebben,” vertelt Wout. “Vooral in de voeding zijn ze bijzonder kieskeurig. Vandaar dat wij samen met Coöperatie De Valk-Wekerom een rantsoen voeren dat altijd goed in balans is. In het ruwvoer mag ook geen plukje beschimmeld voer zitten. Ze laten het links liggen of ze eten ervan en dan heb je geheid een zieke geit.”

Alles moet van een degelijke preventie komen, ook als het om de gezondheid gaat, dus we werken zo nauwkeurig mogelijk. Een zieke geit is een verloren geit, wordt soms gezegd, en dat gezegde komt niet uit de lucht vallen. Het technisch vakmanschap weegt zwaar mee, maar is tegelijk een mooie uitdaging. Doe je het goed, dan zie je dat terug in goed producerende geiten met weinig problemen.”

De consumptie groeit

Wout en Jacolien zetten hun melk af aan de afdeling Midden-Nederland van de Coöperatieve Belangenvereniging Melkgeitenhouderij (CBM). In de investeringsberekeningen werd een kostprijs van 38 cent gehanteerd, volgens Wout van den Berg bedraagt deze nu 40 tot 42 cent, onder meer door de gestegen voerprijzen. CBM betaalt momenteel gemiddeld 49 cent per kilogram. Dat betekent een gezonde marge, zeker nu de voerprijzen dalen. “Bovendien blijft de consumptie van geitenmelk en afgeleide producten groeien. De melk wordt gebruikt voor de productie van kaas, karnemelk, vla en melkpoeder, producten die CBM exporteert, maar die je ook in Nederland steeds vaker in de schappen aantreft. Dat is een goede ontwikkeling.”

Tijdelijk tekort meefinancieren

Accountmanager Machiel Kamerbeek verzorgde de financiering van de nieuwe tak. Dat was een kwestie van maatwerk, want in de geitenhouderij zit er een addertje onder het gras. Hij legt uit: “In deze sector kun je de eerste drie jaar geen maximaal rendement bereiken. Met uitsluitend aangekochte, oudere geiten

haal je de maximale productie niet; de veestapel moet dus echt op productie komen, grotendeels door aanwas en selectie in die veestapel. Daarom moet een tijdelijk tekort in de exploitatie worden meegefinancierd, anders kan de onderneming in gevaar komen als de markt zich minder gunstig ontwikkelt. Dat tekort wordt regelmatig over het hoofd gezien. Hier is er rekening mee gehouden.”

Een juiste beslissing

Voor Wout en Jacolien van den Berg is het ondernemen aantrekkelijker geworden. Hun beslissing om te stoppen met het melkvee was een lastige, maar bleek een juiste te zijn geweest. “Met de varkens en de geiten is het hard werken en er is altijd genoeg te doen. Maar er is perspectief, wij zijn weer enthousiast over het ondernemen en wij hebben het naar ons zin.”

Goede perspectieven melkgeitenhouderij

“De geitenhouderij is een bijzondere branche waarin de laatste jaren veel pionierswerk is verricht. Dit heeft ertoe geleid dat Nederland momenteel circa 350 professionele melkgeitenbedrijven met meer dan 100 melkgeiten telt. Deze bedrijven produceren gezamenlijk 162 miljoen kg melk die grotendeels aan acht verwerkers wordt geleverd”, stelt Clemens van der Aa. Als sectormanager veehouderij bij Rabobank Nederland Food & Agri behoort naast de melkveehouderij ook de melkgeitenhouderij tot zijn aandachtsgebied.

“Het toekomstperspectief voor de sector is goed te noemen”, geeft Clemens aan. “In de huidige groeiemarkt heeft de melkprijs zich in positieve zin ontwikkeld waardoor het zesjaarlijks cyclische prijsdial uitgesteld zal worden. Het is zelfs mogelijk dat vanwege deze groeiemarkt de cyclische prijsvorming ten einde is.” Ondanks deze gunstige vooruitzichten zijn het volgens hem vooral de bedrijven met voldoende omvang en goede technische resultaten die kunnen inspelen op deze marktontwikkeling. “Door de diversiteit in kostprijs van deze jonge sector zal steeds meer melk op minder bedrijven geproduceerd worden. Deze ontwikkeling leidt tot meer investeringen in automatisering en vereist meer creativiteit van de ondernemers. De schaalvergroting heeft uiteraard ook een keerzijde, waarschuwt Clemens. “Het goede imago van deze sector met een hoge “aibaarheidsfactor” kan schade oplopen door de wijze van houderij. Er vindt veelal geen beweidings plaats en intensivering brengt risico's met zich mee voor de diergezondheid. Om de branche verder te versterken is het dan ook noodzakelijk dat de sector aandacht heeft voor dierwelzijn, dierziektepreventie en behoud van het goede imago. De consument bepaalt immers - indirect - het succes van de sector.”

Agrarisch Infomagazine - maart 2009 - 9